

ELŐSZÓ

A középkortól napjainkig számos kötet foglalkozik a Magyarország területén előforduló ásványokkal, azonban kevés olyan van közöttük, amely a teljesség igényével próbálja bemutatni azokat. Az első, 1882-ben megjelent, tudományos igénnyel készült monográfia „*Magyarország ásványai*” címmel Tóth Mike nevéhez fűződik. A szerző betűrend szerint sorolta fel a történelmi Magyarország területén akkor ismert ásványokat, „*különös tekintettel termőhelyeik megállapítására*”.

Közel egy évszázaddal később, 1966-ban, Koch Sándornak, a Szegedi Tudományegyetem professzorának tollából egy újabb monográfia jelent meg, szintén „*Magyarország ásványai*” címmel. Koch Sándor tudományos pályafutása során tudatosan készült arra, hogy hazánk ásványait egy kötetben ismertesse. Eredetileg a történelmi Magyarország ásványvilágát szerette volna bemutatni, de a történelem közbeszólt, így munkája – sajnos – csak a mai területrészt ölelte fel. Könyvének felépítése genetikai alapú, a lelőhelyeket magmás, üledékes és metamorf ásványegyüttesek szerint tárgyalja: a magmatitoknál időrendben (idősebbtől a fiatalabb képződményekig), az üledékes kőzeteknél pedig a törmelékes, vegyi és szerves üledékes kőzetek sorrendjében halad. A kötet bőségesen dokumentált kémiai elem-

zési adatokkal, fotókkal és kristályrajzokkal. Összességében, a mai nevezéktan alapul véve, mintegy 180 ásványfaj előfordulását mutatja be. 1985-ben műve bővített kiadásban újra megjelent, amelynek összeállításában – koránál fogva – személyesen már nem vett részt, megjelenését már nem élte meg. A munka nagy részét kollégája, Mezösi József professzor végezte. Ez a második, átdolgozott (bővített) kiadás az 1966–1983 közötti időszakban megismert új ásványtani adatokkal gazdagodott. A kötet felépítése követi az első kiadásét, az ásványokat magmás, üledékes és metamorf folyamatok sorrendjében tárgyalja. Még több illusztrációt tartalmaz, a tudomány új eredményeit szem előtt tartva megjelennek benne a pásztázó elektronmikroszkópos és elektron-mikroszondás felvételek is. A kötet, a mai nevezéktan figyelembevételével, mintegy 270 ásványfajt mutat be.

Az utóbbi három évtizedben több mű is foglalkozott Magyarország ásványaival, közülük egyet, a Szakáll Sándor, Gatter István és Szendrei Géza által jegyzett „*A magyarországi ásványfajok*” című munkát mindenképpen ki kell emelni. Ebben a kötetben egy rövid fejezet a hazai ásványegyüttesek genetikai típusait is ismerteti, hasonló felosztásban, mint Koch Sándor fentebb említett művei. Egy másik feje-

zet pedig eddig egyedülálló módon a hazai talajászványokat mutatja be. Mindezek mellett a kötet részletesen tárgyalja a 2005-ig Magyarországon kimutatott 525 ásványfajt.

2016 – 134 éve jelent meg Tóth Mike, 50 éve pedig Koch Sándor hasonló című ásványtani monográfiája; 2016 – egy (professzionális) mineralógus, egy elhivatott (geológusmérnök) muzeológus és egy remek (gépészmérnök) fotós: Szakáll Sándor, Fehér Béla és Tóth László szerzőhármás ismét Magyarország ásványairól értekezik. Munkájuk impresszív, a magyar mineralógia nemzetközi szintű opusza.

Kedves minerofil Ovasó! Jelen kötet 682 ásványfajt mutat be Magyarországról. A Geolitera gondozásában megjelenő könyv tisztelgés a nagy elődök és követőik előtt, hiszen munkáik máig nélkülözhetetlen forrásai a magyarországi ásványok iránt érdeklődőknek.

A mai országterületen, a tudomány számára először leírt ásványfajok száma mind-

összesen hét. A Nagybörzsöny nevét viselő pilsenit ásványon kívül mind a hat új ásványfaj – Nagybörzsönyből a jonassonit (2006), a Gerecse hegységéből a kochsándorit (2007), Balaton-felvidékről a kabazit-Mg (2010), a Mátrából a klajit (2011), a Mecsekből az ammóniomagneziovoltait (2012) és szintén a Mátrából a parádsasvárit (2015) – felfedezése az elmúlt tíz év eredménye, leírásukban meghatározó szerepet vállaltak e kötet szerzői. Ezek az eredmények nemcsak a mai magyar mineralógia nemzetközi értékét mutatják, hanem a szerzők tudományos munkájának színvonalát is jelzik.

Pál-Molnár Elemér
sorozatszerkesztő
Szeged, 2016 januárja